

**Guia per a la participació
de la societat civil
en l'Examen Periòdic
Universal davant el
Consell de Drets Humans
de les Nacions Unides**

Guia per a la participació de la societat civil en l'Examen Periòdic Universal davant el Consell de Drets Humans de les Nacions Unides

Aquesta guia constitueix una eina al servei d'organitzacions, moviments socials, persones i col·lectius que desitgin accedir i participar en l'Examen Periòdic Universal.

El present document revisa i amplia la informació continguda en la *Guia per a la participació de la societat civil en avaluacions periòdiques de drets humans davant Nacions Unides*.

Data: Juliol 2024

Autoria de la revisió: **Karlos Castilla**

Edició: **Institut de Drets Humans de Catalunya** | www.idhc.org

Disseny i maquetació: **Toni Quesada** | www.blaugrafic.com

Aquesta obra està sota una llicència de Creative Commons ReconocimientoNoComercial 4.0 Internacional. Es pot copiar, distribuir, comunicar públicament, traduir i modificar, sempre que sigui per a finalitats no comercials i es reconegui la seva autoria.

Institut de
Drets Humans
de Catalunya

Amb el suport financer de:

Ajuntament
de Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament d'Igualtat
i Feminismes

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Institut de Drets Humans de Catalunya i no reflecteix necessàriament l'opinió de Departament d'Igualtat de Feminismes de la Generalitat de Catalunya ni de l'Ajuntament de Barcelona

INTRODUCCIÓ	4		
1. QUÈ ÉS EL CONSELL DE DRETS HUMANS?	6		
2. QUÈ ÉS L'EXAMEN PERIÒDIC UNIVERSAL?	8		
En què es basa l'EPU?	9		
Quins són els objectius de l'EPU?	10		
Amb quina freqüència i en quin ordre es duu a terme l'EPU?	10		
3. FUNCIONAMENT DE L'EPU	13		
En quina informació es basa l'EPU?	13		
Qui intervé en l'EPU i com?	14		
4. QUIN PAPER JUGUEN LES ORGANITZACIONS DE LA SOCIETAT CIVIL EN LES DIFERENTS FASES DE L'EPU?	17		
Com poden participar les OSC abans de l'examen?	18		
En què consisteix la participació de les OSC durant l'examen?	21		
Com participen les OSC durant l'adopció de l'informe final del Consell de Drets Humans?	21		
Què es pot fer com OSC després de l'examen?	23		
5. ALGUNES DADES I CONSELLS PRÀCTICS PER A L'EPU DE L'ESTAT ESPANYOL	25		
Quines temàtiques s'han inclòs en avaluacions prèvies?	25		
Qui ha formulat més recomanacions a l'Estat espanyol i quines no ha acceptat en cada cicle?	26		
Què és útil saber?	30		
Què no es pot oblidar?	31		
A qui consultar, en cas de dubtes?	31		
6. EXEMPLE DE CONTINGUT I ESTRUCTURA QUE POT TENIR UN INFORME D'OSC PER A L'EPU	32		
7. ALTRES RECURSOS	35		

INTRODUCCIÓ

Des de fa més de 75 anys, un nombre molt important de països van expressar davant de la comunitat internacional la seva voluntat política de respectar, protegir i garantir els drets humans amb l'aprovació de la Declaració Universal dels Drets Humans.

Posteriorment, molts estats s'han compromès a vetllar pel contingut d'aquest famós document internacional, i han adquirit obligacions jurídicament més fortes en signar i ratificar una sèrie de tractats de drets humans que s'han aprovat dins de l'Organització de les Nacions Unides, ja no només com una manifestació de voluntat política, sinó com una clara expressió d'un deure jurídic per a donar plena vigència als drets humans en els seus respectius territoris.

Amb tot, a les Nacions Unides existeixen actualment dues formes principals d'observació, cooperació, assessoria i vigilància dels drets humans per a fer possible que tota persona en el món pugui exercir-los. Una, amb una naturalesa més política, diplomàtica i d'acompanyament que sol conèixer com a *no convencional*, en derivar de negociacions i acords polítics assolits entre els estats membres de les Nacions Unides. L'altra, amb una naturalesa jurídica forta, amb òrgans amb competències d'exigència i vigilància que poden determinar la responsabilitat internacional, la qual es coneix com a *convencional*, en ser el producte de negociacions que van donar com a resultat els fins ara nou tractats base de drets humans a les Nacions Unides i la consegüent posada en pràctica del contingut d'aquests tractats¹.

Evidentment, entre tots dos sistemes hi ha diferències, però també semblances. Una semblança en la qual ens centrarem en aquesta guia, és la relativa a l'*avaluació periòdica* que els Estats han de passar, a fi de mostrar els problemes, avenços, reptes i, en general, l'estat dels drets humans en els seus respectius territoris.

---

¹ Els nou tractats principals de l'ONU són: Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial (CERD), Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (CCPR), Pacte Internacional de Drets Socials Econòmics i Culturals (CESCR), Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW), Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (CAT), Convenció sobre els Drets del Nen (CRC), Convenció internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars (CMW), Convenció Internacional per a la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades (CED), Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat (CRPD). Les sigles incloses entre parèntesi corresponen a la denominació anglesa, popularitzada a l'àmbit internacional.

Així, amb una naturalesa més política i, per tant, no convencional, tenim com a principal mostra de l'avaluació periòdica l'**Examen Periòdic Universal (EPU)** que es desenvolupa davant el Consell de Drets Humans de Nacions Unides. En aquesta guia ens centrarem en aquest mecanisme.

Però què és el Consell? Què implica aquest Examen Periòdic Universal? Qui i com hi pot participar? Com a organitzacions de la societat civil què es pot fer o com es pot intervenir en l'EPU?

A aquestes i a altres preguntes es donarà resposta en aquesta guia. També es posarà especial atenció en la forma, mitjans i característiques en què les organitzacions de la societat civil poden participar. Tenint com a eix base **les contribucions (informes)** que es poden aportar per a l'EPU, es descriuran les principals accions, activitats i actes que la societat civil pot desenvolupar a fi de donar a conèixer la seva posició enfront de la informació que remetent els estats al Consell de Drets Humans.

Encara que s'ha d'advertir que, en estar escrita aquesta guia originalment en castellà, es posa una especial atenció en les possibilitats que tenen els estats iberoamericans (Andorra, l'Argentina, Bolívia, el Brasil, Colòmbia, Costa Rica, Cuba, Xile, R. Dominicana, l'Equador, El Salvador, Espanya, Guatemala, Hondures, Mèxic, Nicaragua, Panamà, Paraguai, el Perú, Portugal, l'Uruguai i Veneçuela). I un doble èmfasi a l'Estat espanyol, que és el nostre àmbit de treball més immediat.

Des de l'Institut de Drets Humans de Catalunya desitgem que aquesta guia sigui una eina útil perquè les organitzacions de la societat civil puguin participar de manera activa en qualsevol de les etapes en què es desenvolupa el referit procediment d'avaluació periòdica, una eina que ajudi a distingir de manera clara entre els dos sistemes existents i, sobretot, que permeti que aquesta avaluació periòdica compti amb la veu, la visió i totes les aportacions que des de la societat civil es poden fer perquè els drets humans siguin una realitat per a tots i totes en qualsevol part del món.

Què és el Consell de Drets Humans?

El Consell de Drets Humans (CDH) és el principal organisme intergovernamental dins de les Nacions Unides responsable dels drets humans. És a dir, és l'organisme creat i integrat per estats, responsable d'enfortir la promoció i protecció dels drets humans a tot el món.

D'aquesta forma, el CDH és un fòrum multilateral per a abordar les violacions de drets humans i les situacions dels països en aquesta matèria. Li correspon respondre a emergències de drets humans i fa recomanacions sobre com implementar millor els drets humans en tots els estats membres de les Nacions Unides.

Va ser establert en 2006 per l'Assemblea General de les Nacions Unides. Està format per 47 estats membres de Nacions Unides, elegits a través de votació secreta i directa per la majoria dels membres de l'Assemblea General, per períodes de tres anys. La filiació està limitada a dos mandats consecutius.

La integració del Consell està basada en una distribució geogràfica equitativa:

- 13 seients per als estats d'Àfrica
- 13 seients per als estats d'Àsia i el Pacífic
- 8 seients per als estats d'Amèrica Llatina i el Carib
- 7 seients per als estats d'Europa occidental i altres estats
- 6 seients per als estats d'Europa oriental

En el primer semestre de 2024, 124 dels 193 estats membres de les Nacions Unides han estat membres del CDH.

El Consell de Drets Humans consta de quatre mecanismes i/o entitats:

- **L'Examen Periòdic Universal** (que analitzarem en detall en aquesta guia)
- Els Procediments Especials (relatories i grups de treball)
- El Comitè Assessor (grup de persones expertes que assessoren al CDH)
- El Procediment de Denúncia (permet a persones i organitzacions denunciar violacions de drets humans davant el CDH)

El CDH **no és** el mateix que l'Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans (OACNUDH), encara que és cert que el Consell compta amb suport substantiu, tècnic i de secretaria d'aquesta Oficina.

El CDH **no és** el mateix que el Comitè de Drets Humans de Nacions Unides. El Comitè és l'òrgan de vigilància i interpretació del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, és a dir, és un òrgan convencional, mentre que el CDH és no convencional. No tenen relació jeràrquica, només de col·laboració.

Què és l'Examen Periòdic Universal?

L'Examen Periòdic Universal (EPU) és un mecanisme no convencional de drets humans, establert mitjançant la Resolució 60/251 de l'Assemblea General de Nacions Unides. Consisteix en una revisió periòdica del compliment de les obligacions i compromisos en matèria de drets humans dels 193 estats membres de Nacions Unides que, des de 2008, es desenvolupa en el marc del Consell de Drets Humans.

L'EPU és una innovació significativa del Consell de Drets Humans que es basa en la igualtat de tracte per a tots els països, en tant que tots han de passar per aquesta avaluació. Proporciona una oportunitat perquè tots els estats declarin quines mesures han adoptat per millorar la situació dels drets humans i superar-ne els desafiaments.

Es basa en la cooperació i el diàleg interactiu entre els estats, i intenta ser un espai per tractar, almenys genèricament, totes aquelles violacions de drets humans que els mecanismes convencionals no arriben a conèixer, perquè l'estat no ha ratificat el conveni de drets humans en qüestió i, per tant, tampoc no reconeix facultats al comitè d'aquest tractat per a examinar la situació al país.

En aquest sentit, l'EPU mira de pal·liar les possibles deficiències del sistema convencional, doncs persegueix la reacció de la comunitat internacional i no està supeditat al consentiment de l'estat pel seu examen, tot i que sí que requereix la seva cooperació per a un millor desenvolupament de la revisió.

L'objectiu final de l'EPU és millorar la situació dels drets humans a tots els països. I també té com a objectiu brindar assistència tècnica als estats i millorar la seva capacitat per abordar eficaçment els desafiaments de drets humans i compartir bones pràctiques entre els estats i altres parts interessades.

Pel desenvolupament d'aquestes revisions periòdiques i assegurar que tots els estats siguin avaluats, el Consell de Drets Humans organitza *cicles d'avaluació*. Un cicle de l'EPU dura quatre anys i mig (Resolució 16/21 del CDH). Durant un cicle, s'espera que es revisin els "historials de drets humans" de tots els estats membres de l'ONU.

Les revisions es duen a terme durant tres sessions anuals del Grup de Treball de l'EPU, de la següent forma: 14 països revisats per sessió; 42 països revisats cada any; i 193 països (tots els membres de l'ONU) examinats al final d'un cicle de l'EPU.

Des de 2008, quan va iniciar el primer cicle (2008-2011), fins a juliol de 2022, quan va finalitzar el tercer cicle (2017-2022), l'EPU va completar amb èxit els seus primers tres cicles, amb una participació del cent per cent dels estats en cada cicle.

En 2024, ens trobem en el quart cicle, el qual es va iniciar el novembre de 2022 i s'espera que finalitzi el juliol de 2027.

En què es basa l'EPU?

L'EPU es basa en l'estudi de la situació del compliment dels drets humans, en el qual s'espera que els 193 Estats membre de Nacions Unides rendeixin comptes amb plena participació a través d'un diàleg interactiu amb el Consell de Drets Humans.

L'examen analitza i valora² el compliment per part dels estats de les seves obligacions en matèria de drets humans contingudes en els següents instruments:

- La Carta de les Nacions Unides
- La Declaració Universal dels Drets Humans
- El Dret Internacional dels Drets Humans ratificat per l'estat
- El Dret Internacional Humanitari del qual l'estat sigui part
- A més de tots els compromisos i promeses que l'estat hagi assumit de manera voluntària³. Incloent aquells formulats en presentar la seva candidatura per a l'elecció al Consell de Drets Humans.

A partir dels resultats d'aquest examen, es fan recomanacions per part del Consell de Drets Humans als estats examinats.

² Resolució 5/1 del Consell de Drets Humans, de 18 de juny de 2007. Par. 4 de l'annex I. – Mecanisme d'Examen Periòdic Universal.

³ Ibídem 1- Par. 1 i 2 de l'annex I. – Mecanisme d'Examen Periòdic Universal.

Quins són els objectius de l'EPU?

A través de l'EPU es busca el compliment de les obligacions i compromisos⁴ que els estats tenen en matèria de drets humans, per tal de:

- Millorar la situació dels drets humans en el territori, amb les premisses de cooperació i protecció.
- Dur a terme una avaluació contínua i col·laborar en l'avenç davant nous reptes en tots els àmbits dels drets humans.
- Enfortir els estats per a millorar la seva capacitat per a abordar eficaçment els desafiaments de drets humans.
- Assistir tècnicament als estats amb la finalitat de millorar les seves capacitats i el compliment de les seves obligacions internacionals.
- Fomentar la plena cooperació i compromís amb el Consell de Drets Humans, altres òrgans de drets i l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans.
- Impulsar, secundar i ampliar la promoció i protecció dels drets humans en el territori.

Amb quina freqüència i en quin ordre es duu a terme l'EPU?

La periodicitat de l'EPU està basada en cicles de quatre anys i mig⁵, que es compten des de 2008, quan va començar el primer cicle. Actualment, s'està cursant el quart cicle, que va començar l'octubre de 2022 i es preveu que finalitzi el febrer de 2027.

Els estats són examinats en la seu del Consell de Drets Humans a Ginebra, Suïssa, en un ordre que ve determinat per les següents premisses:

- Tots els estats membres del Consell han de ser objecte d'examen durant el període en què formen part d'aquest.
- A partir del primer cicle, els membres del Consell⁶ que van ser triats per un període d'1 a 2 anys van passar primer l'avaluació i, a partir d'això, es van fixar els terminis perquè tots els Estats poguessin passar la revisió periòdica.
- Ha de respectar una distribució geogràfica equitativa, cada any de cada cicle.

⁴ Resolució 5/1 del Consell de Drets Humans, de 18 de juny de 2007 Par. 4 de l'annex I. – Mecanisme d'Examen Periòdic Universal.

⁵ Ibídem 2, Par. 14 de l'annex I

⁶ Llistat dels membres del Consell de Drets Humans per any des de 2006 a 2024: <https://research.un.org/c.php?g=893165&p=6873009>

- Ha de ser objecte d'examen una combinació d'estats membres i estats observadors del Consell⁷.
- Al final de cada cicle han d'haver estat examinats tots els estats membres de Nacions Unides, per la qual cosa en cada any que conforma un cicle han de ser avaluats entre 42 i 48 estats.

Fins al 2023, s'han dut a terme i conclòs tres cicles d'EPU, per tant, han estat examinats els estats iberoamericans⁸ en els següents cicles:

Estat Iberoamericà	Data Primer EPU⁹ (2008-2011)	Data Segon EPU¹⁰ (2012-2016)	Data Tercer EPU¹¹ (2017-2021)
Andorra	2010	2015	2020
Argentina	2008	2012	2017
Bolívia	2010	2014	2019
Brasil	2008	2012	2017
Colòmbia	2008	2013	2018
Costa Rica	2009	2014	2019
Cuba	2009	2013	2018
Xile	2009	2014	2019
República Dominicana	2009	2014	2019
Equador	2008	2012	2017
El Salvador	2010	2014	2019
Espanya	2010	2015	2020
Guatemala	2008	2012	2017
Hondures	2010	2015	2020
Mèxic	2009	2013	2018
Nicaragua	2010	2014	2019
Panamà	2010	2015	2020
Paraguai	2011	2016	2021
Perú	2008	2012	2017
Portugal	2009	2014	2019
l'Uruguai	2009	2014	2019
Veneçuela	2011	2016	2022

⁷ Un Estat observador davant el Consell de Drets Humans és el que no forma part dels 47 Estats integrants d'aquest Consell. És a dir, els restants 146 estats membres de Nacions Unides.

⁸ Aquesta guia s'ha realitzat tenint en compte només als estats que conformen la Cimera Iberoamericana, atès que aquesta s'escriu originalment en castellà i són aquests països els que podrien utilitzar-la de manera primària.

⁹ Més informació: <https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/upr/uprcycle1>

¹⁰ Dates detallades del segon cicle de l'EPU: <https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/upr/uprcycle2>

¹¹ Dates detallades del tercer cicle de l'EPU: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/upr/UPR_3rd_cycle.docx

Per al quart cicle (2022-2027) s'espera que siguin examinats els Estats Iberoamericans en el següent ordre¹²:

2022	el Brasil, l'Equador
2023	l'Argentina, Colòmbia, Cuba, Guatemala, el Perú
2024	Costa Rica, Xile, República Dominicana, Mèxic, Nicaragua, Portugal, l'Uruguai
2025	Andorra, Bolívia, El Salvador, Espanya, Hondures, Panamà
2026	Paraguai
2027	Veneçuela

Els primers estats avaluats en el quart cicle van ser: Algèria, Bahrain, el Brasil, l'Equador, Filipines, Finlàndia, Regne Unit, l'Índia, Indonèsia, el Marroc, Països Baixos, Polònia, Sud-àfrica i Tunísia.

¹² Dates detallades del quart cicle de l'EPU (actualitzades i previstes a juliol de 2024): <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/upr-cycle4-calendar.docx>

Funcionament de l'EPU

En quina informació es basa l'EPU?

Els exàmens dels estats es basen en la següent informació¹³:

- 1. L'informe nacional**, que l'estat examinat prepara i presenta. Inclou els antecedents normatius i institucionals, les seves obligacions de compliment i compromisos respecte als drets humans, així com els assoliments, dificultats i desafiaments al país, a més de les expectatives i les possibles necessitats i assistència tècnica per a poder atorgar la protecció i compliment dels drets humans.
S'insta als estats a elaborar aquest informe consultat o amb participació de tots els actors interessats pertinents, inclosa la societat civil.
- 2. Compilació d'informació de les Nacions Unides** sobre l'estat examinat, preparada per l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (OACNUDH). Inclou informació rellevant sobre el país examinat, que es troba en documents oficials de Nacions Unides, com ara els informes d'òrgans de tractats (comitès), informes de les diferents comissions, de procediments especials (relatories o grups de treball), així com les presentacions escrites dels equips de país de l'ONU i de les agències de l'ONU (ANCUR, UNICEF, etc.)
- 3. Resum d'informació creïble i fidedigna addicional d'altres interlocutors interessats**, com ara Institucions Nacionals de Drets Humans, organitzacions de la societat civil (OSC) i les organitzacions no governamentals (ONG), persones defensores dels drets humans i les institucions civils, organitzacions acadèmiques i de recerca.

¹³ Aquesta informació segueix la sèrie de directrius generals establertes en la Decisió 6/102 de 27 de setembre de 2007, del Consell de Drets Humans: https://ap.ohchr.org/documents/s/hrc/decisions/a_hrc_dec_6_102.pdf

Aquest resum és preparat també per l'OACNUDH, a partir de les aportacions dels actors abans esmentats.

Tota aquesta documentació ha de ser presentada sis setmanes abans de l'Examen per a poder ser traduïts als sis idiomes oficials de les Nacions Unides.

Qui intervé en l'EPU i com?

a. El Grup de Treball

El Grup de Treball (GT) és l'òrgan intergovernamental encarregat de realitzar l'examen dels estats. Està encapçalat pel president o presidenta del Consell i integrat pels 47 estats membres i els estats observadors del Consell.

Es reuneix anualment en tres períodes de sessions de dues setmanes, examinant en cada període a 16 estats i fent un total de 48 estats per any.

El Grup de Treball és l'encarregat de mantenir un diàleg interactiu entre els estats examinats, els estats membres i els estats observadors del Consell.

A més, aprova el document final en cada examen que es desenvolupa pel Consell.

b. La Troika

La *Troika* està formada per tres estats relators seleccionats per sorteig entre els 47 membres del Consell de Drets Humans. Normalment, procedeixen de diferents grups regionals i s'encarreguen de donar suport al Grup de Treball a partir del seguiment directe dels estats examinats.

El paper de la *Troika* és:

- Abans de la revisió: rebre i transmetre les preguntes dels estats membres i observadors del Consell i a l'estat examinat.
- Durant el diàleg interactiu: si ho desitgen, poden sol·licitar la paraula, fer preguntes i recomanacions com qualsevol altra delegació.
- Durant la preparació de l'informe del GT: la *Troika* és l'encarregada de la preparació de l'informe del Grup de Treball, amb l'ajuda del secretariat i la participació de l'estat sotmès a examen. A més, presenta aquest informe prèvia adopció en el Grup de Treball. L'informe contemplarà el diàleg interactiu esdevingut, amb les respostes de l'estat i les recomanacions per part de la resta dels estats.

c. Mecanismes de Nacions Unides

En l'EPU es pot donar la intervenció de grups i expertes independents en drets humans, coneguts com a *Procediments Especials* (relatories o grups de treball)¹⁴, pels òrgans dels tractats de drets humans (comitès)¹⁵ i altres agències de Nacions Unides (ACNUR, UNICEF, etc.).

En una sessió de l'EPU, a aquests se'ls pot donar fins a 30 minuts d'intervenció en total per a un màxim de tres ponents. Les recomanacions fetes per aquests són de gran importància durant les etapes de l'EPU perquè donen més valor als informes sobre la situació de drets humans als països.

Té especial importància la participació i intervenció de l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans¹⁶, que durant el procés d'EPU té les següents funcions:

- Proporciona assistència als estats membres per a preparar els seus informes per a l'examen.
- Fa funcions de secretaria, per la qual cosa està present en les sessions de l'examen on normalment intervé a l'inici i final de la sessió i pot proporcionar informació addicional, aclariments i comentaris sobre la situació de drets humans al país sota revisió.
- Prepara la compilació d'informació sobre l'estat examinat a partir d'informes i documents elaborats pels procediments especials, òrgans de tractat i altres agències de Nacions Unides.
- Elabora un resum d'informació creïble i fidedigna a partir dels informes individuals o col·lectius que li remetent Institucions Nacionals de Drets Humans, organitzacions de la societat civil (OSC) i les organitzacions no governamentals (ONG), persones defensores dels drets humans i les institucions civils, organitzacions acadèmiques i de recerca.
- Prepara informes sobre els resultats de l'EPU i dona seguiment a les recomanacions adoptades pels països examinats.

¹⁴ Persones expertes independents amb el mandat d'investigar, informar i assessorar sobre els drets humans des d'una perspectiva temàtica (infantesa, pobresa, persones migrants, canvi climàtic, desaparició forçada, etc.) o de país. Les relatories les encapçala una persona, els grups de treball s'integren per cinc persones. Totes són triades i designades pel Consell de Drets Humans.

¹⁵ Són els òrgans de vigilància i interpretació que estableixen els nou tractats principals de drets humans aprovats en el marc de les Nacions Unides.

¹⁶ És la principal entitat de les Nacions Unides en drets humans, encapçalada per un Alt o Alta Comissionada que és designada per la Secretaria General de l'ONU.

d. Les Institucions Nacionals de Drets Humans

Les Institucions Nacionals de Drets Humans (INDH) són les institucions creades en cada país per a la defensa dels drets fonamentals de la ciutadania, per la qual cosa també promouen i fan el seguiment de l'aplicació eficaç de la normativa internacional de drets humans en el pla nacional.

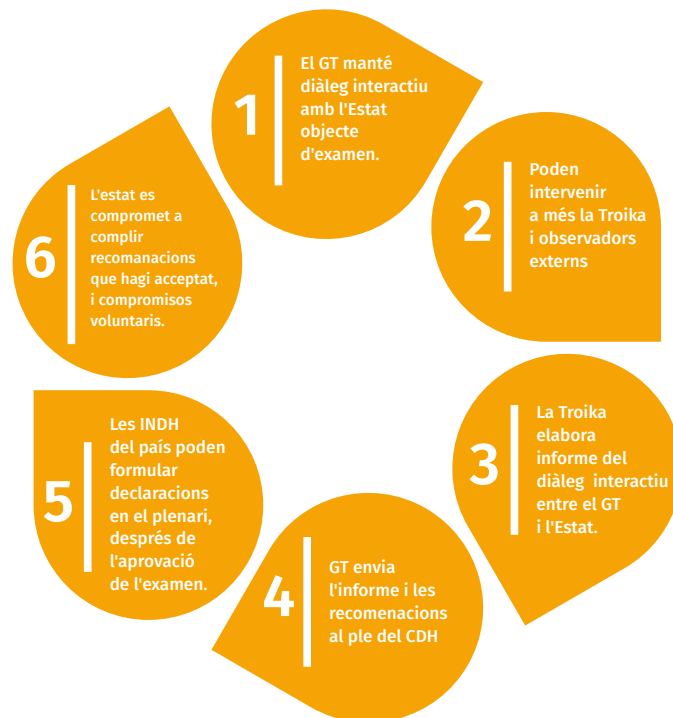
Per a actuar amb eficàcia i ser reconegudes per la comunitat internacional, les INDH (com el Defensor del Poble Espanyol) s'han d'adherir als criteris estipulats en els Principis de París¹⁷.

Altres exemples d'INDH són: la Comissió Nacional dels Drets Humans (Mèxic), el Comissionat Nacional dels Drets Humans (Hondures), la Defensoria del Poble (Panamà), la Defensoria Pública de la Unió (Brasil) o la Defensoria del Poble de la Nació (Argentina).

També es poden considerar dins d'aquesta categoria, organismes intraestatsals que amb aquestes característiques i naturalesa existeixin als països.

e. Altres parts interessades

Tot i ser un procediment intergovernamental, poden participar també en les diferents fases de l'EPU les organitzacions intergovernamentals, organitzacions de la societat civil (OSC) i les organitzacions no governamentals (ONG), persones defensores dels drets humans i les institucions civils, organitzacions acadèmiques i de recerca. A continuació analitzarem i detallarem la forma en la qual poden intervenir.

¹⁷ Per a més informació consultar: <https://www.ohchr.org/es/countries/nhri>

Quin paper juguen les organitzacions de la societat civil¹⁸ en les diferents fases de l'EPU?

En l'EPU està prevista la participació de totes les parts interessades¹⁹, per la qual cosa s'espera que també ho puguin fer les OSC, persones defensores, ONG, acadèmia i INDH. Totes poden intervenir de la següent forma:

Abans de l'examen	En l'elaboració de l'informe nacional sobre la situació dels drets humans al seu país que enviarà l'estat per a l'EPU. Amb l'enviament de contribucions per l'informe-resum que elabora l'OACNUDH.
Durant l'examen	En l'organització de reunions informatives i debats paral·lels en la seu de Nacions Unides en el marc de l'EPU (només si es té estatus consultiu ECOSOC²⁰). Observant les deliberacions del Grup de Treball (només si es té estatus consultiu ECOSOC). Assistint a la sessió d'adopció de resultats de l'EPU en la seu del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides i fent una intervenció oral o escrita (només si es té estatus consultiu ECOSOC).
Després de l'examen	En la tasca de seguiment en l'aplicació dels resultats de l'examen. En l'elaboració, seguiment i monitoratge de l'informe intermedi que elabori l'estat.

¹⁸ En aquest document ens centrem en les organitzacions de la societat civil, incloent-hi també a les organitzacions no governamentals i altres agrupacions ciutadanes sense ànim de lucre. No obstant això, molts dels aspectes que aquí es desenvolupen són aplicables a totes les altres "parts interessades" que s'han esmentat en aquest document.

¹⁹ Resolució 5/1 del Consell de Drets Humans, de 18 de juny de 2007. Par. 1 i 2 de l'annex I. – Mecanisme d'Examen Periòdic Universal.

²⁰ L'estatus consultiu del Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides (ECOSOC) és l'estatus més alt ofert per les Nacions Unides a organitzacions no governamentals, permetent-les participar en les tasques de l'organització. L'estatus consultiu es concedeix per l'ECOSOC, per recomanació del Comitè de les ONG, que es compon de 19 estats membres. Per a ser elegibles per al caràcter consultiu, una ONG ha d'haver estat en existència (reconeguda oficialment per un govern) almenys dos anys, ha de tenir una seu fixa, una constitució democràticament adoptada, l'autoritat per a parlar en nom dels seus membres, una estructura representativa, mecanismes adequats de rendició de comptes i processos democràtics i transparents per a prendre decisions. Els recursos bàsics de l'organització han de ser derivats principalment de les contribucions que han estat rebuts pels afiliats nacionals o altres components, o de membres individuals.

Com poden participar les OSC abans de l'examen?

Prèviament a l'examen, les OSC disposen de dues possibles vies de participació:

a. Participació en els informes nacionals

El Consell de Drets Humans convida als Estats que seran examinats a elaborar els seus informes nacionals tenint en compte i en consulta amb tots els actors interessats pertinents. Entre aquests actors s'inclouen les institucions nacionals de drets humans, representants de la societat civil, organitzacions no governamentals, persones defensores de drets humans, així com les institucions acadèmiques i de recerca.

En aquest sentit, les àrees responsables de les relacions amb el Consell de Drets Humans en cada ministeri o secretaria d'assumptes exteriors de cada país han d'obrir un procés de consultes amb totes les organitzacions de la societat civil interessades en l'EPU, perquè presentin els seus informes o col·laboracions almenys un any abans de l'examen, i així obtenir contribucions concretes²¹. Aquestes contribucions tindran relació amb les següents qüestions:

Es recomana identificar amb antelació suficient l'oficina nacional responsable de coordinar l'informe nacional i posar-se en contacte amb ella per a conèixer terminis, procediments i requisits de participació.

- L'evolució de la situació dels drets humans respecte a l'examen anterior, tenint en compte el marc normatiu i institucional i els antecedents de l'estat.
- L'aplicació de les recomanacions acceptades de l'anterior EPU, tenint en compte l'informe intermedi que ha hagut de presentar l'estat per tal de mostrar els avenços en el compliment de les recomanacions.
- Les qüestions que trobin prioritàries i d'urgència en relació amb els drets humans des de la finalització de l'anterior examen.

Els estats poden establir certs requisits i procediments específics a seguir en aquesta etapa.

En aquest cas, i per a aquesta tasca en concret, no és necessari que les ONG, associacions, sindicats, organitzacions locals, etc. estiguin reconeguts amb estatus consultiu davant el Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides (ECOSOC), al contrari del que ocorre en el següent punt.

²¹ En el cas d'Espanya, contactar amb l'Oficina de Drets Humans del Ministeri d'Afers Exteriors.

b. Contribucions a l'informe que elabora l'OACNUDH

Com abans es va establir, un dels documents en els quals es basa l'EPU és el resum de contribucions d'altres interlocutors, que prepara l'OACNUDH i que se sotmet a consideració del Grup de Treball quan s'examina l'estat. En aquest sentit, les OSC i altres interlocutors que abans s'han enumerat estan legitimats per a enviar contribucions en forma d'informe per tal que s'integrin en el document elaborat per l'OACNUDH.

Les contribucions de les ONG i OSC han de seguir unes directrius tècniques²² i han de ser presentades en línia²³ en els terminis que s'indiquen, també a través del sistema en línia de les contribucions per a l'EPU. En general, el termini que s'estableix per a l'enviament de contribucions és de 2 a 4 mesos abans de la data en la qual se celebrarà l'EPU²⁴.

És important destacar que per a aquestes contribucions no es requereix comptar amb estatus consultiu davant l'ECOSOC.

L'informe que s'elabori haurà de tenir present, almenys, les següents característiques²⁵:

- Contenir informació creïble i fidedigna.
- Abastar preferiblement un període de quatre anys màxim.
- La portada ha d'identificar clarament a qui la presenta (amb capçalera, nom i acrònim, logotip, pàgina web, correu electrònic i adreça postal, etc.). Les presentacions conjuntes han d'identificar clarament a l'organització principal que les presenta, seguida de les altres organitzacions²⁶.
- Incloure un resum informatiu sobre la tasca i objectius de l'entitat i/o coalició que presenta aquesta informació. És a dir, una breu descripció de les principals activitats de l'organització/coalició (no s'inclourà en el recompte de paraules).
- Estar redactat en un dels sis idiomes oficials de les Nacions Unides, però preferiblement, i en aquest ordre, en anglès, francès o espanyol.

Per la brevetat dels documents, es recomana que s'estructurin d'una forma clara i només amb informació que es vulgui destacar per la seva importància o poc coneixement de la seva existència. És imprescindible respectar extensió i procediments d'enviament establerts.

²² Més informació: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-02/Guia-tecnica-cuarto-ciclo-actores-interesados.pdf>

²³ En data de març de 2024 l'enllaç per a la presentació de contribucions és el següent: <https://uprdoc.ohchr.org>

²⁴ En el cas d'Espanya, l'última data per a presentar informes de la societat civil per al quart cicle és l'11 d'octubre de 2024.

²⁵ D'acord amb les Directrius Generals de la Decisió 6/102 del Consell de Drets Humans

²⁶ Les organitzacions que contribueixin amb informació poden presentar una contribució individual i una conjunta i poden participar en múltiples contribucions conjuntes, per país (per sessió).

- Ser presentat en format de processador de textos (ús exclusiu de documents en Word), amb numeració de pàgines i paràgrafs.
- No excedir les 2.815 paraules²⁷, excloent notes al peu i annexos, per organització (5 pàgines aproximadament). Si ho presenten dues o més organitzacions conjuntament, s'amplia a 5.630 paraules (10 pàgines aproximadament).
- Incloure a l'inici un paràgraf d'introducció amb els punts principals resumits.
- Indicar paraules clau sobre la informació que es vulgui exposar.
- No citar textualment o adjuntar informes d'altres organitzacions o duplicar comentaris o recomanacions d'òrgans de tractats de drets humans o dels procediments especials.
- Considerar que s'atorga prioritat a la informació de primera mà, així com a les pròpies opinions, recerques i conclusions dels actors interessats. Pel que, la informació de segona mà s'ha de referenciar i citar en les notes al final, i incloure només si és necessari.
- Utilitzar únicament les notes al final per a referenciar informació. Les notes al final no han d'incloure cap informació substantiva, ja que no es tindran en consideració en el resum.
- Per a facilitar la consulta, els paràgrafs i les pàgines han d'estar sempre numerats.
- Enviar annexos només si és molt necessari amb la finalitat de proporcionar informació addicional per a comprendre millor la situació o per a donar suport a una qüestió substantiva esmentada en la presentació. Els informes d'altres organitzacions, les fotografies, els mapes i els informes anuals no s'han de presentar com a annex.
- Evitar citar expressions o paraules insultants, d'incitació a la violència, al racisme, discriminació, etc.

A més, les OSC i ONG poden sempre aprofitar els mitjans de comunicació, iniciar campanyes mediatitzant i influenciant als estats perquè treballin en la promoció efectiva dels drets humans o de manera presencial, a Ginebra,

---

²⁷ Guia pràctica per a la societat civil de les Nacions Unides – Contribució escrita. B. Format. Par. 9: <https://acnudh.org/examen-periodico-universal-guia-practica-para-la-sociedad-civil/>

almenys un mes abans de les sessions, ja sigui a través de reunions amb l'ambaixada de l'estat sota examen o de les pre-sessions, que s'organitzen entre les ONG i els estats per a informar les Missions Permanents²⁸ sobre la situació dels drets humans en l'estat examinat.

En què consisteix la participació de les OSC durant l'examen?

Només les ONG i OSC que estiguin acreditades prèviament i que estiguin reconegudes com a entitats amb estatus consultiu per l'ECOSOC podran participar com a observadores, però no intervenir durant l'examen. Les altres, com hem vist, poden escriure i lliurar les seves aportacions prèvies a l'examen a través dels informes, però tampoc no podran prendre la paraula durant l'examen, ni formular declaracions en les reunions.

Prèviament o posteriorment a la celebració de l'examen, les ONG interessades i amb estatus consultiu poden, com ja hem comentat, organitzar reunions informatives, rodes de premsa sobre el contingut de la sessió o treballs de promoció en la seu del Consell de Drets Humans de Nacions Unides, sempre que ho hagin comunicat a la secretaria de l'EPU. Es recomana que l'estat sota examen sempre estigui convidat i també hi pugui participar. També és molt útil convidar a aquestes activitats als estats que integren la Troika i als qui formen part del Grup de Treball, ja que aquests esdeveniments són una bona oportunitat per a transmetre informació de manera més àmplia i directa.

Les sol·licituds de sales per a les reunions informatives en la seu de Nacions Unides s'han de presentar dues setmanes abans de l'inici de la reunió, en format digital a través de la pàgina web oficial de les Nacions Unides destinada a l'EPU²⁹.

Es recomana realitzar amb suficient antelació els procediments d'acreditació i observar els terminis per la sol·licitud de reunions paral·leles. En cas de dubte, el millor és posar-se en contacte amb la Secretaria de l'EPU.

Com participen les OSC durant l'adopció de l'informe final del Consell de Drets Humans?

Una vegada iniciat el període de sessions del Consell de Drets Humans, les ONG reconegudes com a entitats consultives per l'ECOSOC tindran l'oportunitat de participar, abans que el Consell aprovi el resultat de l'examen, de dues formes:

²⁸ Web oficial de les Nacions Unides on es troba tota la informació pràctica sobre les missions permanents: <https://www.ungeneva.org/en/practical-information/permanent-missions#1>

²⁹ Els terminis per a sol·licitar-ho són publicats periòdicament pel CDH.

- a. **Oral.** Fent ús dels vint minuts repartits de manera igualitària i proporcional entre un màxim de deu ONG. És a dir, **un minut i mig** per ONG.

Les organitzacions que demostrin no tenir una representació o oficina a Ginebra, ni persona acreditada durant les sessions, poden fer la seva declaració a través de vídeo³⁰.

Per a poder prendre la paraula, s'han de registrar en línia³¹ una setmana abans de l'inici de la sessió, i confirmar la seva assistència presentant-se en persona a la sala del Consell de Drets Humans un dia abans de la sessió.

Pot ser útil i de més força coordinar una sola intervenció entre totes les organitzacions. En qualsevol cas, pel temps disponible, és recomanable centrar aquells aspectes que es vulguin prioritzar o que han estat omesos en les recomanacions.

- b. **Escrita**³². La declaració escrita ha d'incloure els següents elements:

- La informació de contacte.
- El tema de l'agenda al qual es refereix la declaració (de l'1 al 10)³³.
- El nom de l'ONG tal com apareix en la base de dades de l'ECOSOC.
- El seu estatus consultiu (general, especial o inclosa en la llista).
- Si la declaració és recolzada per més organitzacions, encara que no tinguin estatus consultiu, un llistat de totes.
- El títol de la declaració.
- Ha d'estar escrit en format MS Word font Times New Roman 10, amb un màxim de 2.000 paraules per a les ONG reconegudes com a entitats de caràcter consultiu general, incloses les notes del peu de pàgina i al final del document. I 1.500 paraules màxim per a les entitats de caràcter consultiu especial i incloses en la llista.

30 Més informació a la Guia pràctica del CDH per a la participació a través de vídeo. Punt número 8 dels Enllaços Ràpids: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/HRCouncil/GuidelinesNGOVideoStatements.pdf>

31 Guia pràctica d'ONG per a l'ús del sistema de registre en línia per a la formulació de declaracions orals en el CDH: <https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/hrc/ngo-participation>

32 Guia pràctica de Nacions Unides per a la participació de les ONG en forma escrita. Punt número 3 dels Enllaços Ràpids i apartat de Presentació de declaracions escrites: <https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/hrc/ngo-participation>

33 L'agenda i programa de treball del Consell en tots els seus períodes ordinaris de sessions es troben enumerats i estan establerts en la Resolució 5/1 del Consell de Drets Humans, de 18 de juny de 2007. Annex I. – Agenda i Marc per al Programa de Treball.

S'ha de tenir molt present que les declaracions o participacions conjuntes poden tenir més pes i influència que les contribucions presentades en solitari, però, en general, les declaracions per escrit tenen menys impacte que les orals.

Cal tenir en compte també que totes les declaracions presentades constaran com a definitives i es publicaran sense editar, en l'idioma en què s'hagin enviat (espanyol, francès o anglès). En el cas que s'enviïn en més d'un idioma, es farà en el mateix correu electrònic i declaració, però en formularis diferents³⁴.

Finalment, com a recomanació general, sigui en format oral o escrit, és important que existeixi una total coordinació entre les organitzacions que estiguin participant en el procés. No només per a no duplicar, sinó també per a fer un ús òptim del temps.

La coordinació entre totes les organitzacions que participin és important per a aconseguir un major impacte i millors resultats. Es recomana que les organitzacions sense estatus consulti busquin aliances amb aquelles que sí que en tenen, especialment si han participat en les etapes preparatòries de l'EPU

Què es pot fer com OSC després de l'Examen?

Com s'ha vist abans, el resultat de l'EPU es materialitza en les conclusions i recomanacions de l'informe final, així com en els compromisos i promeses que l'estat examinat assumeix voluntàriament i que són examinats en el cicle següent.

Els estats són els subjectes principals que han d'aplicar els resultats dels exàmens, ateses les conclusions, recomanacions i compromisos adquirits.

No obstant això, la mateixa resolució permet a les ONG i OSC que puguin monitorar la implementació de les recomanacions i compromisos als quals s'han compromès els estats. A més d'oferir-se per col·laborar amb l'estat en la consecució dels objectius i informar mitjançant un informe intermedi al Consell de Drets Humans.

D'aquesta manera, els actors de la societat civil, incloent-hi els mitjans de comunicació, sindicats, associacions acadèmiques i professionals podran participar en el seguiment de l'examen de la següent manera:

- A través del diàleg amb l'estat, vigilant i donant suport a les institucions nacionals. Promovent les reformes legislatives i polítiques necessàries que facilitin la implantació de les recomanacions i consecució dels compromisos adquirits.

³⁴ Guia pràctica per a les ONG participants. Presentació de declaracions escrites: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/HRBodies/HRCouncil/PracticalGuideNGO_sp.pdf

- Celebrant debats, taules rodones, seminaris, traduint, mediatitzant els resultats de l'EPU entre el públic en general, la societat civil i les institucions públiques, conscienciant així de la importància d'aquest mecanisme no convencional.
- Secundant i relacionar amb les institucions nacionals de cara al següent EPU.
- Recaptant informació de seguiment i sobre l'aplicació de les recomanacions de l'últim examen i remetent-la a l'OACNUDH.

És molt important parar esment als calendaris publicats per la Secretaria de l'EPU per a saber les dates exactes en què es durà a terme cada etapa. A més, per a la participació en qualsevol de les etapes de l'EPU, es recomana buscar l'experiència d'OSC que hagin participat abans, i millor si compten amb l'estatus consultiu.

FASES DE L'EPU I FORMES DE PARTICIPACIÓ

Algunes dades i consells pràctics per a l'EPU de l'Estat espanyol

Per a la preparació de l'examen d'Espanya, a continuació proporcionem algunes informacions que podrien resultar útils amb la finalitat de perfilar de millor forma la incidència, els àmbits o temes en els quals es pot insistir perquè siguin considerats en l'avaluació o proposats com a recomanació, així com un panorama genèric d'alguns elements clau del que ha passat en els cicles previs.

L'Estat espanyol ha estat sotmès a tres EPU en els anys 2010, 2015 i 2020. Durant cada examen, s'han formulat recomanacions per part d'altres estats membres de l'ONU amb l'objectiu de millorar la situació dels drets humans al país.

Quines temàtiques s'han inclòs en avaluacions prèvies?

En els tres informes presentats per l'OACNUDH³⁵ es va posar en qüestió el compliment d'una sèrie d'obligacions internacionals per part d'Espanya. Les temàtiques han estat molt variades, però podríem destacar les següents, per estar presents en tots els informes:

- Qüestions transversals com la igualtat i la no discriminació.
- Elements vinculats amb el desenvolupament, el medi ambient i les empreses i els drets humans.
- La situació dels drets civils i polítics com el dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la persona, l'administració de justícia i l'Estat de dret, les llibertats fonamentals i el dret a participar en la vida pública i política, el dret al matrimoni i la prohibició de totes les formes d'esclavitud, el dret a la protesta, les identificacions per perfil racial, etc.

³⁵ Informes de recopilació de l'ONU: <https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/upr/es-index>

- L'estat dels drets econòmics, socials i culturals com el dret al treball i les condicions de treball, a la seguretat social, a un nivell de vida adequat, el dret a la salut, el dret a l'educació, la situació d'exclusió social de persones vulnerabilitzades, entre altres.
- Drets de persones i grups específics com ara dones, nens i nenes, persones amb discapacitat, minories ètniques, persones migrants, persones sol·licitants de refugi, asil i protecció internacional, lesbianes, gais i transsexuals, principalment.

ATENCIÓ! Si bé les temàtiques abans esmentades són àmplies, es recomana revisar el conjunt de **recomanacions acceptades, rebutjades** i respecte a les quals es pren nota per part de l'Estat espanyol en cada cicle, amb la finalitat de conèixer els temes específics que ja han estat analitzats o respecte als quals se li han formulat recomanacions, ja que, per exemple, en això es poden incloure referències específiques a lleis vigents, polítiques públiques concretes o situacions ocorregudes en moments o llocs concrets.

Qui ha formulat més recomanacions a l'Estat espanyol i quines no ha acceptat en cada cicle?

En l'any 2010 l'Estat espanyol va rebre un total de 137 recomanacions³⁶. Els països que més recomanacions li van fer van ser:

- **ÀUSTRIA** ▶ 7 recomanacions
- **EGIPTE** ▶ 6 recomanacions
- **COSTA RICA** ▶ 5 recomanacions
- **L'IRAN** ▶ 5 recomanacions
- **PAKISTAN** ▶ 5 recomanacions
- **URUGUAY** ▶ 5 recomanacions

Del total de recomanacions, l'Estat espanyol en va acceptar 84, va rebutjar 18 i va prendre nota de 35. Aquestes 35 recomanacions que no va acceptar plenament, els temes que recollien són els següents:

³⁶ Informe del Grup de Treball (2010): <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/HRC/15/6&Lang=S>

- (86.13) Reconèixer la competència del Comitè establert en virtut de la Convenció Internacional per a la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades (Argentina).
- (86.16 – 86.17) Prosseguir la lluita i cooperar plenament amb els òrgans de tractats de les Nacions Unides pertinents aplicant les seves recomanacions relatives a l'eliminació del racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i les formes connexes d'intolerància (Bèlgica i Egipte).
- (86.18) Dur a terme una àmplia sèrie de mesures legislatives i pràctiques, entre les quals figuri un pla nacional d'acció contra el racisme, a fi de combatre la discriminació racial contra els estrangers i les minories religioses, en particular els musulmans (Iran).
- (86.21) Prendre altres mesures per a impedir els actes delictius, incloses les agressions, d'agents de policia i guàrdies de presons, i vetllar per la integritat personal dels detinguts (Països Baixos).
- (86.22) Vetllar perquè no es demori l'accés dels detinguts a l'assistència lletrada, que els detinguts tinguin la possibilitat de comunicar-se amb un advocat en privat i que els hi sotmeti a custòdia judicial en un termini de 72 hores després de la seva detenció, com disposa la llei (Àustria).
- (86.23) Respondre a totes les recomanacions que figuren en l'informe del Defensor del Poble respecte de la protecció dels interessos dels menors amb problemes de comportament i en situacions socials difícils (Bèlgica).
- (86.24) Reforçar la col·laboració amb la Unió Europea i socis internacionals per a combatre el tràfic de persones, adoptant prioritàriament una política de prevenció en el seu pla de treball per a 2009-2012 (Canadà).
- (86.25) Reforçar la política de promoció dels drets del nen, prestant especial atenció al tràfic de dones i nens, i considerar la possibilitat d'aplicar les Directrius sobre la utilització apropiada i les condicions de la cura dels nens privats del mitjà familiar (Brasil).
- (86.26) Assegurar la integració escolar dels nens romanís, els fills de famílies immigrants i els nens de zones econòmicament desfavorides, conformement a l'indicat pel Comitè per a l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona, i promoure la conscienciació de les dones romanís i el seu accés als serveis i programes d'educació, ocupació i atenció de la salut (Mèxic).

- (86.27) Respectar plenament el principi de no devolució i assegurar l'accés efectiu als procediments d'asil, tenint en compte els objectius del Pla de deu punts de l'ACNUR sobre la migració mixta (Israel).
- (86.30) Considerar la possibilitat que les víctimes del tràfic tinguin accés als procediments d'asil (Costa Rica).
- (86.34) Respondre a la crida del Defensor del Poble perquè les autoritats determinin l'edat dels immigrants més joves, de manera que se'ls pugui proporcionar la protecció més adequada (Estats Units d'Amèrica).

L'any 2015, se li van formular un total de 189 recomanacions³⁷. Els estats que més recomanacions li van fer van ser:

- **IRAN** ▶ 7 recomanacions
- **GHANA** ▶ 5 recomanacions
- **ÍNDIA** ▶ 5 recomanacions
- **VENEÇUELA** ▶ 4 recomanacions
- **FEDERACIÓ DE RÚSSIA** ▶ 4 recomanacions

De la totalitat de les recomanacions, 138 van ser acceptades, 36 van ser acceptades parcialment i es va prendre nota de 15 recomanacions. D'aquestes últimes, que s'entenen com a no acceptades, els temes que incloïen són els següents³⁸:

- (131.01 - 131.08) Estudiar i considerar la possibilitat de ratificar la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de Tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars (Algèria, Benín, Costa d'Ivori, l'Equador, Filipines, Gabon, Ghana, Guatemala, Hondures, Indonèsia, l'Iran, Nicaragua, Paraguai, Ruanda, el Senegal, Sierra Leone, Sri Lanka, Sudan, Timor Oriental, Turquia i Veneçuela).
- (131.09) Adherir a la Convenció per a Reduir els Casos d'Apatrídia (l'Azerbaidjan, Paraguai i Portugal).
- (131.30) Considerar la possibilitat d'aprovar noves disposicions legislatives que obliguin les empreses públiques a reservar una quota dels llocs de les seves juntes no directives a les dones (Itàlia).

³⁷ Informe del Grup de Treball (2015): <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=A/HRC/29/8&Lang=S>

³⁸ Observacions sobre les conclusions i/o recomanacions (2015): <https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/upr/es-index>

- (131.64) Aprovar una estratègia nacional per a millorar les condicions en el sistema penitenciari (Rússia).
- (131.95) Examinar la reforma del sistema nacional de justícia de principis de 2014, en particular amb la finalitat de garantir i aplicar el principi d'universalitat de les normes internacionals de drets humans (Alemanya).
- (131.108) Despenalitzar la difamació i traslladar-la al Codi Civil, de conformitat amb les normes internacionals (Estònia).
- (131.170) Prendre noves mesures per a garantir els drets dels migrants tant en situació regular com irregular (Turquia).
- (131.189) Contribuir, juntament amb les parts interessades de la societat civil d'Espanya, a la realització d'iniciatives sobre l'elaboració d'un instrument internacional jurídicament vinculant relatiu a les empreses transnacionals i els drets humans en el marc del Consell de Drets Humans (l'Equador).

Finalment, en l'any 2020 Espanya va rebre un total de 275 recomanacions³⁹. Els Estats que més recomanacions van formular van ser:

- **VENEÇUELA** ▶ 7 recomanacions
- **FILIPINES** ▶ 7 recomanacions
- **JORDÀNIA** ▶ 6 recomanacions
- **XIPRE** ▶ 5 recomanacions
- **HONDURES** ▶ 5 recomanacions

D'aquestes, 252 recomanacions van ser acceptades, 13 van ser acceptades parcialment i es va prendre nota de 10 recomanacions. D'aquestes últimes, no acceptades, els temes que recollien són els següents⁴⁰:

- (150.1 - 150.2) Ratificar la Convenció Internacional sobre la Protecció dels Drets de Tots els Treballadors Migratoris i dels seus Familiars (Bangladesh, Comores, Hondures, Lesotho, Paraguai, el Senegal, Sri Lanka, Somàlia i Turquia).
- (150.21) Tornar a estudiar la possibilitat d'establir una institució específica del Defensor del Menor (Polònia).
- (150.67) Modificar el contingut de l'article 174 del Codi Penal per tal d'eliminar

³⁹ Informe del Grup de Treball (2020): <https://undocs.org/es/A/HRC/44/7>

⁴⁰ Observacions sobre les conclusions i/o recomanacions (2020): <https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/upr/es-index>

la distinció entre la tortura greu i no greu i harmonitzar-lo amb les normes internacionals (Panamà).

- (150.97 - 150.98) Despenalitzar les injúries i passar a regular-les en el Codi Civil, conformement als criteris internacionals de necessitat i proporcionalitat aplicables a les restriccions a la llibertat d'expressió (Luxemburg i Maldives).
- (150.217) Reconèixer que l'Estat no té autoritat legítima en virtut del dret internacional per a imposar obligatòriament l'ensenyament convencional a tots els nens i que les persones tenen dret a buscar formes alternatives d'educació (Illes Salomó).
- (150.218) Fixar l'edat mínima per a contreure matrimoni en els 18 anys, tant per als homes com per a les dones (Burkina Faso).
- (150.234) Prohibir l'internament forçós en institucions i el tractament forçós de les persones amb discapacitat (Jordània).
- (150.257) Proporcionar allotjament humanitari temporal als migrants irregulars mentre es tramiten els seus casos, com a alternativa a la seva detenció (Hondures).

ATENCIÓ! Saber quins països han formulat més recomanacions a Espanya en els cicles anteriors és de gran utilitat per a establir estratègies d'incidència amb les missions diplomàtiques d'aquests països, o en el cas que formin part de la *Troika* que li correspongui. Però també és important conèixer quines recomanacions no han estat plenament acceptades, així com els països que les han formulat, perquè es pot demanar a aquests països que insisteixin en les seves recomanacions o desenvolupar estratègies d'incidència amb aquesta fi o perquè l'Estat espanyol canviï de posició, sigui en el seu informe nacional o en la seva resposta internacional.

Què és útil saber?

Per a participar en el procediment de l'EPU a Espanya, resulta important, a més dels aspectes anteriors, conèixer amb claredat el següent:

- Quan s'inicia el procediment nacional d'elaboració de l'informe d'Espanya per a l'EPU.
- Quan es presentarà l'informe de l'Estat davant les Nacions Unides.

- Quina és la data límit per a enviar informes individuals o conjunts com a contribucions per a l'EPU.
- La data en què es desenvoluparà l'EPU.
- Quins països formen la *Troika* per Espanya.
- Quines altres organitzacions, institucions o associacions han enviat informes.
- Quines organitzacions amb estatus consultiu ECOSOC participaran en l'EPU.
- Si s'organitzaran esdeveniments paral·lels o sessions paral·leles a l'EPU de Espanya.
- Quines representacions diplomàtiques hi ha a la nostra ciutat per a determinar a quines se'ls pot fer arribar la sol·licitud perquè la seva missió permanent davant Nacions Unides presenti recomanacions específiques a Espanya.
- Si s'assisteix a la seu del Consell de Drets Humans a Ginebra, tot el relacionat no només amb el viatge i estada, sinó també amb l'acreditació per a poder accedir a l'edifici de Nacions Unides.

Què no es pot oblidar?

- Les dates clau
- El límit de paraules per a enviar informes
- La complexitat en l'enviament d'informes a través de les plataformes de Nacions Unides (pot trigar més de 24 hores a autoritzar un perfil per a l'enviament de contribucions)
- El límit de temps per a intervencions orals
- L'acreditació en cas d'assistir a Ginebra

A qui consultar, en cas de dubtes?

Si bé la secretaria de l'EPU posa a la seva disposició mitjans de comunicació per a contactar en cas de dubtes o preguntes, el millor és consultar amb organitzacions del país que tinguin experiència prèvia en el procediment de l'EPU i, millor encara, si tenen reconegut l'estatus consultiu de l'ECOSOC, ja que són els qui tenen majors possibilitats de participació i intervenció en l'EPU.

Exemple de contingut i estructura que pot tenir un informe d'OSC per a l'EPU

Si bé no existeix un model únic o autoritzat per a l'enviament d'informes per a l'EPU, per claredat i facilitat per a la transmissió d'informació, especialment després del primer cicle, es recomana el següent format, on es faciliten alguns exemples:

1. Introducció

[Breu explicació de qui ho elabora (amb capçalera, nom i acrònim, logotip, pàgina web, correu electrònic i adreça postal, etc.). Les presentacions conjuntes han d'identificar clarament a l'organització principal que les presenta, seguida de les altres organitzacions que les presenten, amb una breu descripció de les principals activitats de l'organització/coalició (no s'inclourà en el recompte de paraules). Finalment, descripció breu de l'estructura del contingut del document.]

1. Aquest informe elaborat per ..... organització/coalició dedicada a .....,se centra en l'anàlisi de.....
2. Per a aquest fi, l'informe es divideix en .....

2. Observacions respecte al compliment de recomanacions acceptades per l'Estat espanyol en el seu segon cicle d'avaluació (2015) respecte als drets a

.....

[Identificació de recomanacions concretes (cicle, número de paràgraf, número de recomanació i país que va formular la recomanació) que s'hagin formulat a l'Estat, valoració del seu estat de compliment i/o implementació ("complertes/implementades", "parcialment complertes/implementades", "no complertes/no implementades") i explicació amb dades, fets i informació verificable (sempre de preferència de primera mà o per treball de recerca propi), de la raó per la qual es valora així el compliment i/o implementació fet per l'Estat]

A. Llibertat d'expressió

Recomanació	131.111. Assegurar l'ajust de la Llei de Seguretat Pública, per a no limitar la llibertat d'expressió i el dret de reunió pacífica (Xile)
Estat de compliment	No implementada
Observació	El contingut de la Llei orgànica 4/2015, de protecció de la seguretat ciutadana, en vigor a partir de l'1 de juliol de 2015, continua tenint disposicions que vulneren la llibertat d'expressió, com ara XXXXX

B. Dret de reunió pacífica

Recomanació	131.54 Garantir la recerca diligent de les denúncies d'ús excessiu de la força pels seus propis serveis de seguretat i forces armades (Israel)
Estat de compliment	Parcialment complerta
Observació	Com ho ha constatat el Tribunal Europeu de Drets Humans en el cas Toranzo Gómez c. Espanya (2017), es continuen presentant casos en els quals no s'investiguen diligentment les denúncies d'ús excessiu de la força comeses per agents de l'estat.

3. Situacions noves sobre l'estat actual dels drets a ..... que se suggereix prendre en consideració al Consell de Drets Humans

[Breu explicació de situacions noves que hagin quedat fora d'anàlisis i valoració en cicles anteriors. Per claredat, és recomanable mantenir congruència amb l'apartat previ respecte als drets o situacions analitzades, encara que es poden incloure altres situacions i drets. Sempre s'ha de prioritzar aportar informació de primera mà que sigui clara, verificable i degudament contextualitzada]

3. Amb data posterior a l'adopció de les recomanacions abans destacades, és rellevant destacar que s'ha presentat l'aprovació de ....., generant vulneracions de .....

4. Per això, el Consell de Drets Humans ha de tenir especialment en compte les següents situacions específiques:

a. Inici de procés judicial sense les degudes garanties judicials per la publicació de nota periodística respecte a .....

b. Les forces de seguretat van fer un ús excessiu de la força en ..... a més que no es trobaven degudament identificades com ho ordena .....

4. IV. Recomanacions que podrien ser fetes a l'Estat espanyol respecte als drets

a .....

[Elaborar un breu llistat de recomanacions clares, concretes i viables que els estats puguin assumir com a pròpies a partir de la informació continguda en l'informe o en informació de la qual poden disposar per altres mitjans durant l'EPU. Aquestes recomanacions han de ser S.M.A.R.T. (en les seves sigles en anglès) - Específiques, Mesurables, Realitzables, Orientades a Resultats i Limitades en el Temps, i estar vinculades als temes plantejats en la presentació principal]

5. A partir de la informació abans desenvolupada i l'estat de compliment de les recomanacions que se li han formulat a l'Estat espanyol, els estats integrants del Consell de Drets Humans podrien formular-li les següents recomanacions:

a. Dur a terme les reforma legal de ..... per a .....
a fi de .....

b. Incorporar la mobilitat humana (migracions, desplaçament, trasllat planificat) en el seu Pla Nacional d'Adaptació durant la revisió que es farà d'aquest l'any 2026, a fi que s'estableixin objectius, accions i indicadors en aquesta matèria.

5. Annexes

[Incloure'ls només si és veritablement necessari a fi de proporcionar informació addicional per a comprendre millor la situació o per a donar suport a una qüestió substantiva esmentada en l'informe (per a més informació, vegeu...). Els informes d'altres organitzacions, les fotografies, els mapes, els llibres, estudis o recerques completes i els informes anuals no s'han de presentar com a annex]

Altres recursos

- **Principal pàgina web de l'EPU**
<https://www.ohchr.org/es/hr-bodies/upr/upr-home>
- **Secció de la pàgina web de l'EPU, dedicada a la participació de la societat civil**
<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/NgosNhris.aspx>
- **Guia pràctica per a la societat civil:** https://www.ohchr.org/Documents/AboutUs/CivilSociety/Universal_Periodic_Review_SPA.pdf
- **Guia pràctica per a les ONG participants: Consell de Drets Humans de les Nacions Unides**
https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/PracticalGuideNGO_sp.pdf
- **Mecanismes nacionals de presentació d'informes i seguiment. Guia pràctica per a la col·laboració efectiva dels estats amb els mecanismes internacionals de drets humans**
https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/HR_PUB_16_1_NMRF_PracticalGuide_SP.pdf
- **Indicadors de Drets Humans. Instruments per a mesurar els progressos** <http://www.ohchr.org/SP/Issues/Indicators/Pages/HRIndicatorsIndex.aspx>
- **Base de Dades per al Seguiment Nacional de les Recomanacions**
<https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/UPR/NRTD.pdf>

L'Institut de Drets Humans de Catalunya és un centre d'estudi i reflexió per a la generació d'eines i propostes que permetin avançar en la realització efectiva dels drets humans, a escala local, nacional i internacional.

Si comparteixes els nostres objectius de defensa i progrés dels drets humans, associa't per a donar suport i col·laborar amb els nostres projectes i activitats.

Institut de
Drets Humans
de Catalunya

